

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • איגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תרסה

ערב שבת-קודש

פרשת תזריע-מצורע

ב' באייר ה'תשס"ז

יוצא-לאור על-ידי

מכון ליובאוויטש שעל-יד

צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו — המרכז

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

ב' באייר ה'תשס"ז – ט' באייר ה'תשס"ז

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	ב' באייר	הלכות חובל ומזיק.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	הלי סוטה.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע רלו.
ש"ק	ג' באייר	פרק ד-ו.	פרק ב.	מ"ע רלו.
א'	ד' באייר	פרק ז-ח. הלכות רוצח ושמירת נפש.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק ג.	מ"ע רלו. מל"ת רפט. רצו [רצה].
ב'	ה' באייר	פרק ב-ד.	פרק ד.	מ"ע רכה. מל"ת רצה [רצו]. רצב.
ג'	ו' באייר	פרק ה-ז.	פעמי הכן וגוי. ספר קדושה והוא ספר חמישי.. הלי איסורי ביאה.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע רמו. מל"ת רצג. רצז. מ"ע קפב.
ד'	ז' באייר	פרק ח-י.	פרק ב.	מ"ע קפא. מל"ת שט. רחצ. מ"ע קפד.
ה'	ח' באייר	פרק יא-יג.	פרק ג.	מל"ת רצט. מ"ע רב. רג. מל"ת ער.
ו'	ט' באייר	ראשית חכמה וגוי. ספר קנין והוא ספר שנים עשר.. הלכות מכירה.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק ד.	מ"ע רמה.

זמני השבוע *

תאריך	עלות השחר**		זמן ציצית ותפילין	זריחה החמה	סוף זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	ד' 120 לפני הזריחה	ד' 72 לפני הזריחה							
ו', ב' באייר	3:59	4:52	5:15	6:12	9:22	12:40	1:13	7:12.3	7:37
ש"ק, ג' באייר	3:57	4:51	5:14	6:12	9:21	12:40	1:13	7:13.0	7:38
א', ד' באייר	3:55	4:49	5:13	6:11	9:21	12:40	1:13	7:13.7	7:38
ב', ה' באייר	3:54	4:48	5:11	6:10	9:20	12:40	1:12	7:14.4	7:39
ג', ו' באייר	3:52	4:47	5:10	6:09	9:19	12:39	1:12	7:15.1	7:40
ד', ז' באייר	3:51	4:46	5:09	6:07	9:19	12:39	1:12	7:15.8	7:41
ה', ח' באייר	3:49	4:44	5:08	6:06	9:18	12:39	1:12	7:16.5	7:42
ו', ט' באייר	3:48	4:43	5:07	6:05	9:18	12:39	1:12	7:17.2	7:42

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"י שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
תזריע-מצורע	6:36	7:50	6:51	7:52	6:43	7:53	6:53	7:52
אחרי-קדושים	6:40	7:58	6:56	7:58	6:48	7:58	6:57	7:57

עורך ראשי: מנחם מענדל ברוד • עורך: שניאור זלמן רודרמן • הגהה: יוסף-יצחק אולידורט

מו"ל: מכון ליובאוויטש שעל-יד צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

ISSN 0793-7474 אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

ספירת-העומר מלמדת אותנו את חשיבותו ויוקרו של הזמן

ספירת-העומר היא הכנה לא רק למתן-תורה, שהוא בדוגמת הגילוי דלעתיד, אלא הכנה להגילוי דלעתיד עצמו • מכיוון שעניינה הוא עבודת הבירורים, מלמטה למעלה, לזכך את העולם עד שיהיה כלי לגאולה העתידה, לכן הסדר הוא "ברישא חשוכא והדר נהורא" • ומכל-מקום יש לה גם את הכוח ד"קדשים", גילוי אור מלמעלה שיומשך בפנימיות העולם • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

כדבעי, הרי זו אבירה שאינה חוזרת.⁴ אילו היה זמן מיותר, אזי היה מקום לחשוב שאף שזוהי אבירה, אין זה נורא כל-כך, כי, גם לאחר מה שאיבד, יש לו זמן די צורכו; אבל האמת היא שהקב"ה נותן לכל אדם זמן קצוב, כמו שכתוב⁵ "ימים יוצרו", שבו צריך למלא עבודתו ולהגיע לשלימות הנדרשת ממנו. לא נותנים רגע אחד פחות, אבל גם לא נותנים רגע אחד יותר. וכיוון שכן, הרי כאשר עובר רגע שלא נוצל כדבעי, אזי נחסר בשלימות הנדרשת ממנו. ואין זה רק חיסרון של פרט מסויים, אלא החיסרון הוא בכללות השלימות שהיה צריך להגיע אליה, כך, שבגלל החיסרון של רגע מסויים, נחסר בכל פרט ופרט בעבודתו. וזוהי ההוראה מעניין ספירת-העומר – שכאשר מחסירים יום אחד, הרי זה נוגע לכללות עניין ה"תמימות"⁶.

א. דובר פעם¹ שחודש אייר קשור עם ספירת-העומר, כי, אף-על-פי שגם בחודש ניסן ובחודש סיוון ישנה מצוות ספירת-העומר, הרי אין זה בכל ימי החודש, ורק בחודש אייר קשורים כל ימי החודש עם המצווה דספירת-העומר.

ויש לבאר המוסר-השכל מהעניין דספירת-העומר בפשטות ביותר – נוסף לכך שבכל עניין שבתורה ישנם שישים ריבוא פירושים בפרד"ס התורה²:

תוכנה של מצוות ספירת-העומר הוא – ספירת הימים, מניין הזמן. ועל-פי הידוע שהמניין מורה על חשיבות הדבר הנמנה, שלכן הדין הוא ש"דבר שבמניין אינו בטל"³, הרי מובן, שספירת הימים מורה על חשיבות ויוקר הזמן, שצריך לנצל כל יום, ואפילו כל שעה וכל רגע, ואם אין מנצלים זאת

(1) ראה שיחת ש"פ אחרי, מבה"ח אייר דאשתקד ס"ט (תו"מ חכ"ה עמ' 257). וש"נ.

(2) שער-הגלגולים הקדמה יו. שער רוח"ק בעניין היחודים על קברי צדיקים הקדמה ג (ק,ב). לקוטי מהרח"ו שבסוף מאמרי רז"ל להאר"ז.

(3) ערלה פ"ג מ"ז. ביצה ג,ב. וש"נ. טושו"ע יו"ד רסק"י.

(4) ראה גם תו"מ חכ"א ע' 59.

(5) תהילים קלט, טו. וראה לקו"ש חט"ו עמ' 273. וש"נ.

(6) ראה גם שיחת ש"פ אחרי הנ"ל ס"י (שם עמ' 258). וש"נ.

מהעולמות, ועד להמשכה חרשה ממש שלמעלה גם מבחינת י"ה.

* * *

ג. אודות¹¹ מצוות ספירת-העומר נאמר הלשון בתורה¹²: "תספרו חמישים יום". וידועה הקושייה¹³: הרי סופרים רק ארבעים ותשע ימים? ומבארים בזה, שבני-ישראל על-ידי הספירה שלהם, על-ידי עבודתם, ממשיכים רק מ"ט שערי בינה – "שבעה שבועות תספר לך"¹⁴ (בחינת שבעת ימי הבניין); אבל בגלל שממשיכים על-ידי עבודתם מ"ט השערים, נותנים להם מלמעלה גם שער החמישים (שהוא על-דרך "שמיני" – למעלה משבעה שבועות), שלכן, המשכת שער החמישים היא בחג השבועות, זמן מתן-תורה, שבשעת מתן-תורה היה מעין הגילוי דלעתיד¹⁵). ולכן נאמר "תספרו חמישים יום", כיוון שגם שער החמישים מקבלים בני-ישראל על-ידי עבודתם¹⁶.

ד. באמת, מהווה ספירת-העומר הכנה לא רק למתן-תורה, שהוא מעין הגילוי דלעתיד, אלא הכנה גם להגילוי דלעתיד גופא. ידוע הדיוק בלשון הפסוק¹⁷ "כימי (לשון רבים) צאתך מארץ מצרים גו'": היציאה ממצרים היתה לכאורה ביום אחד, ט"ו בניסן? ומבאר כ"ק מו"ח אדמו"ר¹⁸, ששלימות היציאה מ"מצרים" תושלם רק בגאולה העתידה בקרוב ממש, ועד אז ישנם

וזהו גם מה שאמר כ"ק מו"ח אדמו"ר, ש"שעון" הוא מטיף מוסר אילים ("א שטומער מוסר-זאָגער"). – הוא אמנם לא אומר מאומה, אבל, כאשר מביטים ורואים איך שמחוגי השעון זזים בכל רגע, הרי זו הטפת-מוסר הטובה ביותר, ודי גם בהתבוננות קלה בדבר כדי לפעול על עצמו לייקר את הזמן.

ב. והנה, טבע בני אדם הוא שכאשר מתבגרים אזי מתחילים לחשוב שחבל על הזמן שעבר, שבו היו יכולים לפעול ולעשות דבר פלוני ופלוני, ואילו כאשר צעירים אזי עושים חשבון שיש מספיק זמן, ודוחים את הפעולה הנדרשת מיום ליום. ולכן, התבוננות הנ"ל נוגעת ביותר להצעירים, כדי שלא יטעו בדבר.

האמת היא, שצריכים להזהיר על זה את כולם, גם את הזקנים, כי, כל אחד, הנה לגבי הימים והשנים שכבר עברו, נחשב לזקן, ולגבי הימים שלא באו עדיין, הרי הוא צעיר, כך, שגם יהודי בן קי"ט שנה ושנ"ג ימים, זקוק להתבוננות בעניין יוקר הזמן, כדי לייקר את הרגע האחרון שנותר לו לחיות ולעבוד עבודתו;

אבל, בעיקר צריכים להזהיר על כך את הצעירים, כי, לצעירים יש מעלת המרץ, ולכן צריכים לחטוף ולנצל את הזמן שהם במלוא המרץ, וגם בגלל שאצלם ישנם פיתויי היצר כו', כנ"ל.

וכן הוא בנוגע לעניין שהזמן גרמא: בימים אלו חוגגים את יום ההולדת של "צעירי אגודת חבד" בב' איר⁷. ובכן, יש להתבונן בכל הנ"ל ולייקר את הזמן וכו'.

ועל-ידי זה זוכים להוספה בעניין הזמן – על-דרך שמצינו בחזקיהו שניתוספו לו חמש-עשרה שנה⁸, ולדעה אחת ניתוספו לו חמש-עשרה שנה חדשים⁹, שהיא-עניין המשכת בחי"י¹⁰ שלמעלה

11) מכאן ואילך הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר (באידיש), ונרפסה בלקו"ש ח"ג ס"ע 973 ואילך, במהדורא זו ניתוספו עוד איזה ציוני מ"מ, וכמה פרטים מהנחה בלתי מוגה.

12) אמור כג, טז. וראה לקו"ת במדבר יד. שה"ש לה, ג.

13) ראה ג"כ תו"כ עה"פ. תורה כתוב – מנחות סה, ב. רא"ש סוף פסחים.

14) פ' ראה זט, ט.

15) תניא פל"ו (מו, א).

16) ראה גם לקו"ש ח"ג עמ' 996 הערה 8.

17) מיכה ז, טו.

18) ראה ד"ה כימי צאתך תש"ח (סה"מ תש"ח עמ' 159 ואילך).

7) ראה שיחת ש"פ שמיני, מבה"ח אייר תשט"ז סי"א (תו"מ חט"ז ע' 261). ש"פ קדושים, מבה"ח אייר תשי"ז סי"ו (תו"מ ח"ט ס"ע 354 ואילך). וש"נ.

8) מלכים-ב, כו. ישעיהו לח, ה.

9) ראה יבמות מט, סע"ב. ואילך הובא ברד"ק מלכים שם.

10) ראה סה"ל להאריז"ל ישעי' שם. קה"י ערך חזקיהו. מג"ע אופן קפ, ועה"ת ר"פ נח.

מצרים ומתן-תורה הוא, שביציאת-מצרים ואפילו במתן-תורה היה הגילוי מלמעלה שלא על-ידי עבודה (ראף שספרו מ"ט ימים, הרי במשך זמן קצר כזה לא היה שייך שבכוח עבודתם עצמה ייצאו ממ"ט שערי טומאה²⁵, ויזדככו כל-כך להיות ראויים לקבל התורה), ולכן, "במשוך היובל"²⁶, לאחרי מתן-תורה, נשאר העולם בחומריותו²⁷, ועד שהיה יכול להיות לאחרי-זה חטא העגל – השורש של כל החטאים שלאחרי-זה²⁸,

עדיין מצרים וגבולים שמוכרחים להשתחרר מהם. מט"ו ניסן שנת ב' אלפים תמ"ח, ממשיכים בני-ישראל לצאת ממצרים – ככל שנמשך הזמן הולכים בעילוי אחר עילוי¹⁹, ועד שבקרוב ממש תבוא הגאולה העתידה, שאז ייצאו לגמרי ממצרים. העבודה הראשונה של בני-ישראל מיד לאחרי היציאה מארץ מצרים, היתה ספירה על-דרך ספירת-העומר²⁰. והיינו, שספירת-העומר היא

בגאולה העתידה, מכיוון שתבוא על-ידי עבודתם של ישראל, יהיה העולם "כלי" לקבל את הגילויים האלוקיים הנעלים – בפנימיות

מה-שאינ-כן בגאולה העתידה, כיוון שתבוא על-ידי עבודתם של ישראל, שהתחילה מיציאת-מצרים, לזכך לא רק את עצמו אלא גם כל אחד את חלקו בעולם²⁹ – הנה על-ידי זה יהיה העולם כלי לקבל את הגילוי שלמעלה בפנימיות, וכמו שכתוב³⁰ "ונגלה כבוד הוי' וראו כל בשר", שגם הבשר הגשמי יראה "כבוד הוי'". ואף-על-פי שעבודת הנבראים אינה כלי להגילוי דלעתיד, מכל-מקום, לאחרי שלימות העבודה יתנו את הגילויים מלמעלה גם באופן דאתערותא דלעילא מצד עצמה, ובפנימיות. ונמצא, שהגילויים של הגאולה העתידה יש בהם שני קצוות: (א) גילוי אור שלמעלה לגמרי

הצעד הראשון בעבודה לבוא ל"כימי צאתך" בשלימות, לגאולה העתידה.

ה. על-פי זה יובן הטעם לכך שספירת-העומר היא בלילה, והיום הולך אחר הלילה²¹. הקרבת העומר היא קורבן, ובקורבנות הדין הוא שהלילה הולך אחר היום²², אבל בספירת-העומר, אף-על-פי שעניינה שסופרים כמה ימים עברו מהבאת והקרבת העומר²³, מכל-מקום, הדין הוא שהיום הולך אחרי הלילה. ואינו מובן: כיוון שהספירה היא ספירת הימים מההקרבה, למה²⁴ יהיה הדין בספירה שונה מהדין בהקרבה?

והביאור בזה:

החידוש של הגאולה העתידה לגבי יציאת

(25) ראה ז"ח ר"פ יתרו.

(26) יתרו יט, יג.

(27) ראה ד"ה אד' שפתי שבסידור עם דא"ח (דר"ה – רלח, ג ואילך). ד"ה וכל העם רואים תש"ד (סה"מ תש"ד עמ' 214 ואילך). ובכ"מ.

(28) שלכן "וביום פקדי (על איזה חטא שיהיה) ופקדתי גו" (תשא לב, לד). וכמרו"ל "אין לך כל פורענות כו' של עגל" (סנהדרין קב, א. הובא בפרש"י עה"פ).

(29) תניא פל"ז.

(30) ישעיהו מ, ה.

(19) ראה לקו"ש כאן הערה 19 – משיחת יט אייר ה'תשי"ב (תו"מ ח"ה עמ' 191 ואילך).

(20) ראה ר"ן סוף מסכת פסחים. ועייג"כ זח"ג צו, סע"א וברע"מ שם.

(21) מנחות סו, א. שו"ע אדמוה"ז או"ח סתפ"ט ס"ג.

(22) חולין פג, סע"א. תמורה יד, א.

(23) ראה משנה ספ"ו דמנחות ורמב"ם הל' תמידין ומוספין פ"ו ה"ז, דנקצר ביום טו כשר.

(24) נלמד מ"תמימות" (מנחות שם), אבל טעמא מאי?

לירד אל החושך ולברר אותו³⁵.

בספירת־העומר שהיא העבודה של בירורים מלמטה למעלה³⁶, לזכך את העולם עד שיהיה כלי לגאולה העתידה – הסדר הוא "ברישא חשוכא והדר נהורא", שמזככים את חושך העולם בדרך מלמטה למעלה; אבל אף־על־פי־כן הספירה היא המשך להקורבן³⁷, היינו, שבעבודת הספירה ישנו הכוח דקדשים, גילוי אור מלמעלה, שימשך על־ידי עבודת הספירה בפנימיות בעולם, בגאולה האמיתית והשלימה על־ידי משיח צדקנו, בקרוב ממש.

(קטעים מהתוועדות שבת־קודש פרשת שמיני, מברכים החודש אייר ה'תש"כ - בלתי מוגה; 'תורת־מנחם התוועדיות' תש"כ, חלק שני (כח) ע' 78-86)

מהעולם, ואפילו על־ידי עבודה הכי נעלית אי אפשר לקחתו: (ב) ואף־על־פי־כן יהיה הגילוי בעולם, בפנימיות.

וכיוון שספירת־העומר היא העבודה הראשונה בהכנה לגאולה העתידה, הנה "משכרה נדע מהותה"³¹: כיוון שהשכר עבור עבודה זו (באופן של מתנה) היא הגאולה העתידה, הרי מזה ראייה שגם בעבודה עצמה ישנם שני הקצוות בדוגמת הגילויים דגאולה העתידה: (א) עניין הספירה הוא ספירת הימים מעת ההקרבה, שהוא־עניין המשך של קדשים. (ב) ואף־על־פי־כן, הספירה עצמה – העבודה שמכשרת את העולם אל הגילוי – היא דווקא כפי סדר הבריאה³²: "ברישא חשוכא והדר נהורא"³³, היום הולך אחר הלילה.

¶ והביאור בזה:

הסדר בקדשים הוא ש"הלילה הולך אחר היום", היפך מסדר העבודה בבריאה, "ויהי ערב ויהי בוקר"³⁴ – כי, סדר העבודה בבריאה הוא מלמטה למעלה: ההתחלה היא בחושך, ועל־ידי עבודה צריך לזכך את העולם שיהיה כלי לאור האלוקי; אבל בקדשים, סדר גילוי האור הוא מלמעלה למטה. ההתחלה היא באור, וגם הלילה שבא לאחרי היום, הרי זה עבודת הבירורים שבאה מצד הגילוי אור, שהגילוי ד"יום" נותן כוח שיוכלו

(35) ולברר זאת, הנה עיקר עניין העבודה במקדש היא ביום, ובלילה היא רק בכדי לשלול הלאו דנותר (ראה לקו"ש ח"ג עמ' 949).

(36) החל מבירור המידות דנפש הבהמית, כמרומו בכך שהעומר הוא מן השעורים, ועז"נ (פ' ראה טז, ט. וראה לקו"ת במדבר טז, ד) "מהחל חרמש בקמה", "קמה הן המידות שהן קמות וגם ניצבות.. בתקפן בטבען כתולדתן, וצריך להניף עליהם חרמש.. להכריתן ולהכניען תחת הקדושה", "להאיר אותן ולזככן", שזהו מ"ש "וספרתם לכם", כפירוש אדמו"ר הזקן ("היום יום" י' אייר): "וספרתם הוא משלון ספירות ובהירות כו'" (מהנחה בלתי מוגה).

(37) וכן הוא בעבודה עתה, משחרב בית המקדש, שאף שאין הקרבת הקרבנות בגשמיות, מ"מ, ישנו ענינם ברוחניות. הקב"ה נותן לכל אדם זמן קצוב – לא רגע אחד פחות, אבל גם לא רגע אחד יותר – שבו עליו למלא עבודתו ולהגיע אל השלימות הנדרשת ממנו

(31) תניא פל"ט (נג, א).

(32) ברכות בתחלתה.

(33) שבת עז, ב.

(34) בראשית א, ה. ועוד.

"השתדלות אחרונה" להביא את המשיח

על-ידי הוספה בלימוד התורה, בענייני משיח וגאולה

כיוון שמשיח צדקנו עומד לבוא תיכף ומיד, אבל עדיין לא בא בפועל, דרושה ההשתדלות האחרונה של כל אחד ואחד מישראל להביא את המשיח. וזאת - על-ידי שכל אחד ואחד מישראל, אנשים נשים וטף, יוסיף בלימוד התורה בענייני מלך המשיח ובענייני הגאולה. הן בתורה שבכתב, הן בתורה שבעל-פה, בגמרא (במיוחד במסכת סנהדרין ובסוף מסכת סוטה) ובמדרשים, והן (ובמיוחד) בפנימיות התורה, החל מספר הזוהר, ובפרט בתורת החסידות.

ומה טוב שהלימוד יהיה ברכים, בעשרה, כי נוסף על המעלה שב"עשרה שיושבים ועוסקים בתורה", יש מעלה מיוחדת כשלומדים עניינים הנ"ל ברכים, לגבי התפעלות ושמחה ברגש הלב, שעל-ידי זה הולכת וגדלה התשוקה והציפייה לביאת המשיח.

כמובן - להוסיף בקיום המצוות בהידור, ובמיוחד בהידור במצוות הצדקה, שמקרכת את הגאולה. וכדאי ונכון לקשר את ההוספה בצדקה עם ההוספה בתורה בענייני הגאולה, על-ידי זה שההוספה בצדקה היא מתוך כוונה לקרב ולזרז את הגאולה, שאז הרי כוונה זו כשלעצמה היא חלק מלימוד התורה בענייני הגאולה - יש כאן "לימוד" של מאמר חז"ל (ב"ב י"א): "גדולה צדקה שמקרכת את הגאולה". וזה יהיה מעין ודוגמה והכנה ללימוד תורתו של משיח, שילמד את כל העם פנימיות התורה.

(מהתוועדות שבת-קודש פרשת תזריע-מצורע ה'תש"א)

הגלות אינה מקומו האמיתי של יהודי

ההוראה מקריאת ב' הפרשיות - "תזריע" ו"זאת תהיה" - ביחד: כאשר מדובר אודות כללות עניין הגאולה - "זאת תהיה", הרי זה דבר ברור ומוחלט שבנוודאי תבוא הגאולה, כי הקב"ה הגביל את עצמו (כביכול) שהוא מוכרח להביא את הגאולה, אפילו אם בני-ישראל יהיו במעמד ומצב ד"לא זכו" ח"ו, ואפילו כאשר מדובר בדור ש"כולו חייב" ח"ו.

אבל אף-על-פי-כן, צריכים להשתדל שהעניין ד"זאת תהיה" (כללות עניין הגאולה) יבוא בד בבד עם העניין ד"תזריע" - כללות עבודת בני-ישראל בזמן הגלות, היינו, שהגאולה תבוא על-ידי ולאחרי הקרמת עבודתם של בני-ישראל בזמן הגלות, כמרומו בחיבור ד"זאת תהיה" עם "תזריע", שהגאולה ("זאת תהיה") באה בסמיכות ולאחרי ההקרמה דעבודת בני-ישראל ("תזריע").

ועל-דרך זה לאידך - שהעניין ד"תזריע" צריך להיות מחובר עם העניין ד"זאת תהיה", היינו, שכללות עבודת בני-ישראל בזמן הגלות ("תזריע") צריכה להיות מתוך תקווה וציפייה תמידית (חיבור) לגאולה העתידה ("זאת תהיה").

...יהודי צריך לדעת שהגלות אינה מקומו האמיתי, וכידוע מה שכתב המהר"ל שמאז שבני-ישראל יצאו מארץ מצרים נשלל אצלם כל מציאות העבדות לגמרי, היינו, שלא ייתכן שבני-ישראל יהיו במעמד ומצב של עבדות ח"ו, וכמו שכתוב "כי לי בני-ישראל עבדים" - "עבדיי הם ולא עבדים לעבדים"!

(שבת-קודש פרשת תזריע-מצורע, ב' דר"ח אייר ה'תשמ"ב; תורת-מנחם - התוועדויות'תשמ"ב, כרך ג עמ' 1381 ואילך - בלתי מוגה)

יד ה' במלחמת ששת-הימים

תחזיתו של הרבי, מלאת הביטחון בה', ערב המלחמה והתממשותה לאחריה, עם הכרזתו על 'מבצע תפילין', זכו לתהודה עולמית • לאחר המלחמה כותב הרבי בכאב לשורה של אישי ציבור על המשמעות האמיתית של המלחמה ועל הצורך להכיר בגודל הנס • הרבי אינו מסתפק בהבעת אכזבה מהמצב, אלא פועל בכל עוז למינוף רוח ההתעוררות לקירוב לבבות בני-ישראל לאביהם שבשמים • ויהי בארבעים שנה

הגשמי, נמשכים ומשתלשלים מהתורה. וכיוון שכך, היסוד של כל דבר בעולם, כללי או פרטי, צריך להיות בתורה. בחודש ניסן הגיעה לארץ-ישראל ההוראה הבאה:

גודל בקשתי שהנהלת תומכיה-ממימים תבחר כמניין תלמידים שיכנסו בראשית הזמן דהקין ללמוד ב[ישיבת] תורת-אמת כתלמידים שלוחיי במטרה להרחיבה וכו'... בברכת הצלחה. הכוונה - לא-פחות ממניין וק"ל. ההוראה להעביר לירושלים מניין תלמידים מהישיבה המרכזית בכפר-חב"ד, היה בה מן החידוש. הנימוק ה"גלוי" היה, הצורך להרחיב את ישיבת תורת-אמת. אך עם פרוץ הקרבות היו שראו בכך בבחינת "הקדמת תרופה למכה" - מתן חיזוק לירושלים על-ידי הגדלת מספר לומדי התורה בה. מעניין, אגב, שבמלחמה נגרם נזק קל לבניין הישיבה אך איש לא ניזוק ח"ו.

ועוד ברומה לזה:

"אתה הנך תלמיד תומכיה-ממימים, ומכיוון שתורת-אמת נהיתה דבר אחד עם תומכיה-ממימים

כמה חודשים לפני פרוץ מלחמת ששת הימים בהתוועדות שבת-קודש פרשת וארא תשכ"ז דיבר הרבי (ראה גם 'ספר השליחות', קה"ת תשמ"ז, עמ' 145) על נבואת יחזקאל, שבסיומה נאמר "ולך אתן פיתחון פה בתוכם". בדבריו עמד על ה'תועלת' שיש לקב"ה ממלחמות וכו' - שכן כך ייווכחו כולם באמיתת נבואותיו של יחזקאל ויאמינו בו. הרבי הוסיף והפיק מכך לקח בהשפעה על עור יהודי ועוד יהודי - לדאוג שהלה יניח תפילין ישמור מצוות וכו', גם אם לשם כך עליו "להפוך את העולם".

מבחינה מסויימת ניתן לומר כי תחזיותיו האופטימיות של הרבי ערב המלחמה והתממשותה לאחריה, כמו גם הכרזתו באותה תקופה על 'מבצע תפילין', העניקו תנופה עצומה לפרסום שמו ושמעו של הרבי בכל קצווי תבל.

האומנם 'כיבוש' של תורה?

מרגלא בפומיה של הרבי: הקב"ה "אסתכל באורייתא וברא עלמא". מכאן, שכל ענייני העולם

הרבי גם הוסיף כי על-פי פתגם אדמו"ר הזקן כי "יש לחיות עם הזמן", עם פרשת השבוע, והפסוקים הללו הם מפרשת השבוע, הרי בוודאי שהמצב יהיה טוב!".

ג) "לא לנהוג בפזיזות, לא לאבד את הראש, יהיה טוב" - היה לשון אחד המסרים שביקש הרבי למסור לממשלת ישראל.

ד) יהודי שבאותה תקופה יצא מרוסיה וביקש לכוא לארצות-הברית לשהות במחיצת הרבי נענה: "אין עתה הזמן כלל לנסוע מארה"ק ת"ו ונתראה בעז"ה בשבוע שמחות בחודש השמחה - חודש תשרי הבא עלינו לטובה".

ה) יחידות ודברי עידוד - למרת ברונשטיין מכפר-חב"ד שצוטטו בעבר במדור זה.

ו) עם פרוץ מלחמת ששת-הימים שיגר הרבי במוצאי שבת-קודש לאימה של כלה שעמדה להינשא בארץ-הקודש, ובו נאמר ('מענה מלך') (גליצנשטיין) עמ' 190):

במענה למברקה, פשוט שלא ישנו התכנית ויעשו החתונה בזמנה בארצנו הקדושה ששם ציוה הוי" את הברכה מעתה ועד עולם, ויעלה הזיווג ליפה. מקום החתימה

התמצאות מדהימה

זמן מה לאחר המלחמה הגיע לניו-יורק מר יצחק רפאל, חבר משלחת הכנסת לעצרת האו"ם. באותו ערב זכה לשהות כשלוש שעות ב'יחידות'. הרבי שוחח עמו על מהלך המלחמה ופרטיה.

וכך סיפר: "הוא שאל על כל מפקד מצטיין. ידע את כולם בשם ובכינויים. התמצאותו בחיי הארץ ממש הדהימה אותי! כאילו ישב בתוכנו ועקב מקרוב אחר הנעשה בכל פינה נידחת".

אשר עשה הוי"

מר שז"ר זכה לקבל מכתב אישי מהרבי בערב ראש-חודש סיוון ('נשיא וחסיד', עמ' 501-500), אשר נפתח בדברים הבאים:

שמחתי להיוודע זה עתה אשר ביתו לא נפגע מהפצצות וכו' שלכן תקוותי חזקה, ומכל שכן וקל-

היה מן הראוי לערוך 'שבע ברכות' בתורת-אמת...", אמר הרבי להת' זאביחזקאל הכהן שיחי' כ"ץ (לימים גבאי ביהמ"ד של כ"ק אדמו"ר), שנישואיו התקיימו בסמיכות לימי המלחמה. (ראה גם 'משבחי רבי' עמ' 198).

'לאו' מן התורה

על מה הסתמך הרבי בהורותו לשואליו באותם ימים, שלא לעזוב את ארץ-ישראל? גיסו של הרבי, הרש"ג ז"ל, הציג את השאלה הזו לרבי בסעודת יום שני של חג השבועות תשכ"ז ('המלך במסיבו' כרך א, עמ' קפא).

הרבי השיב כי הדבר היה מיוסד על לאו מן התורה של "אל ירך לבככם גו".

בד בכר - המשיך הרבי - לא רציתי לצאת בהכרזה מפורשת על כך והדבר נעוץ כנראה, בסיבה שנומקה על-ידי הרבי פעמים אחרות: כי אז כל מי שלא עמד בניסיון, ייחשב כמרים יד בתורת משה!.

עידודים ודברי הרגעה

באותם ימים התפרסמו בעיתונים בארץ ובחו"ל תשובות ומברקים של הרבי שבהם הוא קרא "לא לפחד ולא להפחיד", וכן לא לעזוב את ארץ-הקודש (ראה גם איגרות-קודש, כרך כד, עמ' שלב-שלג). לצד אלה היו לא-מעט אנשים שקיבלו מהרבי מסרים מרגיעים ומעודדים ב'יחידות' או במכתבים.

בין השאר יצויינו:

א) 'יחידות' של מר אברהם הרצפלד. 'הימים קשים היו ומלאי חרדה, המלחמה ארבה לפתחנו, אך הרבי מלא היה ביטחון, כי נעבור את ימי הדאגה, ואגב כך נסתייע במימרא הרוסית - "חאצ'יש מאז'יש", שפירושה - אם תרצה גם תוכל", סיפר הלה. הרבי אף עורר אותו להניח תפילין.

ב) שיחה טלפונית שבה שוחח הרבי עם מר זלמן שז"ר. הרבי בירך שיקויים הפסוק 'וישבתם לבטח גו' ושכבתם ואין מחריד". כשהרבי אמר זאת - סיפר מר שז"ר - הוא הגביה את קולו והדגיש את המילים באופן שהעניק משמעות חיונית למילים.

אבל לא מצאתי בהם את המילה העיקרית, הפשוטה, המתבקשת... יש לומר בפשטות שיהודים חייבים להיות 'יהודים', כלומר: להניח תפילין, לשמור את השבת, להיזהר בכשרות ובחיי-המשפחה. הבנות... צריכות להתלבש כפי שהתלבשו סבותיהן... אילו היו היהודים ל'יהודים' בימים אלה, מיד היו נגאלים, זאת צריך היה לומר עכשיו.

"אין דרך אחרת"

"אין דרך אחרת, את הכול ניסו כבר וללא הועיל. מדוע לא ניסו את הדרך הנכונה - לשמור תורה ומצוות. יש לומר ליהודים: שנה אחת, נסו, היו ל"עם התורה"... שימרו תורה ומצוות 24 שעות ביממה!".

את הדברים הללו שמע מהרבי, הרב חיים גוטניק ז"ל מאוסטרליה, בקיץ תשכ"ז. הרבי סיפר לו אז על שיחתו עם מר אברהם הרצפלד ערב המלחמה, והוסיף:

"לאמיתו של דבר, יודע הוא שרק זו הדרך, ויש לשוב אל המקורות" החל מהנחת תפילין, ולמרות זאת הוא בוש מרעיו!..."

ראו כל אפסי ארץ

דברים נוקבים ברוח זו השמיע הרבי שנים אחר-כך, בפורים תש"מ (על-פי 'קראתי ואין עונה' כרך ב, עמ' 36):

בעת מלחמת ששת-הימים "ראו כל אפסי ארץ" את הניסים הגלויים שאינם מלובשים כלל בדרכי הטבע - שעשה הקב"ה לעם ישראל. נס זה היה צריך לגרום ל"ארים ניסי על ההרים" - "נס" מלשון הגבהה - לדומם את היהודים על-ידי התנהגות יהודית ובכך לבטא את הכרתם בכך שזהו נס ומתנה מן השמים. וממילא, צריכים היו מיד להרבות ביהדות על-ידי בניית בתי-כנסיות ובתי-מדרשות, מקוואות-טהרה, ועל-אחת-כמה-זכמה ליישב את [=כל חלקי] ארץ ישראל.

עכבו את הגאולה!

"אילו זכינו" - התבטא הרבי בלשון חריפה

וחומר, בנוגע לכ[בודן] ולכל משפחתו שליט"א, שהשולם בשלימות אתם. הרבי מאחל לשז"ר ולכל יושב ארץ-הקודש שייטיב ה' עמם חסדיו כמו עד עכשיו, ובהוספה. וממשיך:

ומובן ופשוט שכולל ולכל לראש, ובסגנון הכתוב, וירא ישראל את ה' הגדולה אשר עשה הוי' במצרים והמסייעים שלהם ומסר רבים ביד מעטים שהלכו במסירות נפש ל"עזרת ישראל מיד צר שבא עליהם", ואז הרי בוודאי ובוודאי שיהיה כסיום הודאה הידועה (שכל אחד ואחת יוסיף בתורה ומצוותיה ביחד עם ההודאה מקרב לב עמוק למקור הנסים) - להודות ולהלל לשמך הגדול והקדוש.

לא נאמרה המילה המתאימה

"כלה קיץ, וסיומו אלול, כלו עשרת ימי תשובה, ונמצאים אנו כבר באמצע זמן שמחתנו, ימי התעוררות בכל שנה ועל-אחת כמה-זכמה בשנה זו רבת המאורעות, ועדיין לא באה המילה ולא נאמרו הדברים" - זוהי תוכנה של קריאה נוקבת המצוטטת כאן מלשונו של הרבי (באיגרת למר שלמה זלמן שרגאי - עסקן יהודי שהיה מקורב לרבי - ונכתבה בעיצומם של ימי חול-המועד סוכות תשכ"ח - איגרות-קודש, כרך כה, עמ' ט).

הרבי מצביע מיד על כך שלמרות שהכול נוכחו כי אך ורק יד ה' פעלה את ניסי המלחמה, הנה כעבור תקופה קצרה "התחילו לקרר את ההתלהבות ולחזור לפירושים של 'כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה'". הרבי ציין את הדפסת החוברת הידועה מטעם הממשלה (ברוח הסיסמא "כל הכבוד לצה"ל"), ומזהיר כי מיד עם הפגנת כוחי ועוצם ידי החלו להיערם קשיים ותקלות בזירה הבינלאומית ("ועד להמצב כהיום הזה שעלול חסוֹשֵׁלֹם וכו' וכו'").

אילו היו היהודים ל'יהודים'...

המכתב למר שרגאי נכתב בהמשך לדברים שכתב הרבי לעיתונאי מר אליהו עמיקם ('הרבי, שלושים שנות נשיאות', עמ' 95): "קראתי את מאמריך גם במלחמת ששת-הימים,

התבטא החסיד ר' זלמן יפה מאנגליה ('המלך במסיבו' כרך א, עמ' קסז): "עתה קיימת אפשרות לבקר ב"כותל המערבי", ומלונדון יסעו יהודים רבים. ואם ייסע כ"ק אדמו"ר שליט"א - ייסעו עשרת אלפים יהודים כו".

הרבי הגיב על כך: "מה פתאום עשרת אלפים? כשיבוא משיח - יסעו הרבה יותר!".

גם הגאון החסיד רבי שלמה-יוסף זויץ (איגרות-קודש, כרך כד, עמ' שמז) הזמין את הרבי לבקר בארץ-הקודש ונענה:

(לע[ת] [ע]תה[ת] ע[ל] כ[ל] פ[נים]) אין מקום לנסיעתי מניו יארק לאיזה מקום שהוא. לפונה נוסף (שם, עמ' שסג) משיב הרבי ב"ג בתמוז:

מכתבו נתקבל באיחור זמן. ובודאי ידוע לו שמעת הסתלקות כ"ק מו"ח אדמו"ר לא נסעתי מניו-יארק אפילו לנסיעה לזמן קצר.

בהמשך מציין הרבי באיפוק אבל ברמז: דרך-אגב, ראוי להעיר בנוגע להכיוון שנתנו לאחרונה להנסיעות לאה"ק ת"ו, שאף שבענייני תורה ומצווה אמרו חכמינו ז"ל לעולם יעשה אדם בהם שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה בא לשמה, עדיין צריך עיון אם גם האמור נכלל בזה, ודו"ל למבין].

עלייה לארץ – בעתיד

בחודש סיוון לאחר המלחמה פנה אל הרבי עסקן יהודי מאוסטרליה אשר עסק בהפצת היהדות וביקש לעלות ארצה ולשהות בה שנה שלימה. הרבי דחה את הרעיון וכתב (איגרות-קודש, כרך כד, עמ' שמח):

בנוגע לסברת ביקור בארץ-הקודש ת"ו לשנה - הנה נוסף על ההוצאות (בכסף) - שבטח יוצרכו ללוות, בזמן, מרץ), בלבול בענייני חינוך הילדים שי' וכו' וכו', הנה נתוספו עתה אפשרויות לפעולות במלבורן (ובמילא גם החובה לבצען) - והאומנם מותר לנטוש את המערכה?

שליח אחר, הרב חיים הלוי בנימיני, ששהה אז בשליחות בברזיל (אחר כך קבע שם ישיבתו) שאל את הרבי אם אשתו ובנו יכולים לבקר בארץ-הקודש, ונענה בחיוב (שם עמ' שטמ):

ביותר, בשנת תשל"ח ('קראתי ואין עונה', עמ' 311) - "היתה מסתיימת הגלות ומתחילה האתחלתא דגאולה כבר אחרי הניצחון במלחמת ששת-הימים, ויחד עם זה גם הגאולה האמיתית והשלימה; אולם מאחר שלא זכינו - באו אנשים מוגי לב, פחדנים, שיש להם רגש-נחיתות בפני הגויים, ושלחו מיד משלחת לווישינגטון להודיע שהם מוכנים למסור בחזרה את השטחים שכבשו, כיוון שהם לא רוצים להסתכסך עם ה'גוי', ורוצים לשאת-חן בעיניו - וזה עיכב את הגאולה!"

עדיין לא מאוחר

באותם ימים ממש, למרות אכזבה מסויימת, הרבי אינו אומר נואש וחותר את מכתבו למר שרגאי (אשר "מפני קדושת המועד לא בא על החתום") בתקווה:

ויהירצון שעל-כל-פנים עתה לא יבושו מפני האמת, אשר כנ"ל אך ורק יד' ה' עשתה זאת, ותוגמר גם פינת צפון על-ידי הוי' בטוב ובחסד ובקרוב, ויאמר הוי' די לצרות עמו בני ישראל, הצרות הרוחניות והגשמיות גם יחד, ויגאל כל אחד ואחת מאתנו בתוך כלל ישראל מן הגלות הפנימי ומן הגלות אשר מן החוץ...

לא לשאננות

מלחמת ששת-ימים גרמה, כידוע, להתרוממות רוח עצומה בעם ישראל, התעוררות שלוותה בתשוקה עזה לעלות לציון ברינה, לפחות כדי להתפלל ליד ה"כותל המערבי".

באותם ימים קרא הרבי מצד אחד לנצל את שעת הכושר וניסי ה', ומצד שני הזהיר גם שלא להיתפס לשאננות ולא לנטוש את המערכה של המלחמה בהתבוללות ובוודאי שלא לייחס למצב הגדרות בלתי נכונות על-פי תורה.

"אין מקום לנסיעתי"...

הניצחון הניסי במלחמה עורר גל חדש של בקשות והזמנות שהופנו אל הרבי, לבוא לארץ. בליל א' דחג השבועות תשכ"ז, בעת סעודת החג,

ויהא ביקור זוג[תו] ובנו שיחיו] באהקת"ו
בהצלחה.
אולם כששאל אם להעלות את תלמידי ישיבתו
שם לארץ השיבו הרבי:
עליית ת[למידי] הישיבה לשם - בעתיד.

”נודע לתהילה שם מר”

באחת האיגרות האישיות ששיגר הרבי ל”מר
אריאל שי’ שרון” (איגרות-קודש, כרך כה, עמ’ ד)
מציין הרבי את הארת הפנים וההצלחה לה זכה
מר שרון מהקב”ה, ובעקבות כך גם את הפרסום
האישי והתהילה שגלוו לך: “...העדר הידיעה עד
ל”ששת הימים” כמו שהם מפורסמים עתה, שאז
נודע לתהילה שם מר כמפקד ומגין על ארצנו
הקדושה ותושביה[ו] ובעל תכונות נפש אצילות,
והשם יתברך האיר פניו אליו והנחילו הצלחה
בפעולותיו ועד לניצחון לא ישוער”.

לצד הברכות והשבחים, תבע הרבי משרון:
”ויהי רצון... ופעולותיו בהגנה על ארץ
הקודש, ארץ אשר תמיד עיני ה’ אלוך בה
מראשית השנה ועד אחרית שנה, וכן גם בחייו
הפרטיים - בשמירת הנחת תפילין ומצווה גוררת
מצווה ועוד מצווה - ימצא ניחומים [=על פטירת
בנו שנספה בדמי ימיו]”.

הקרב האמיתי נגד הגלות

בשנת תשכ”ח כתב הרבי מכתב ארוך באנגלית
(פורסם בספר ‘מורה לדור נבון’ כרך א, עמ’ 124 -
127) שמתייחס להנהגת המדינה באותם ימים,
ותוכנו: כל עוד הם עסוקים בדרכים ואמצעים
אחרים, במאמץ חסר התועלת שלהם לסיים את
הגלות, הם לא יכולים להיות מעורבים במידה
מלאה בקרב האמיתי נגד הגלות כפי שנקבע
בפסקי-הדין של הרמב”ם.

בין השאר מתבטא הרבי (שם עמ’ 125):
”כאשר בני ישראל נוטשים את התורה והמצוות,
ה’ ישמור, שום כוח של הגנה, עוצמה צבאית או
קשרים פוליטיים, לא יביאו את התועלת הקטנה
ביותר, משום שהתורה קובעת במפורש... כאשר
הגלות היא התוצאה הבלתי נמנעת”.

ועוד:
”צריכה להיות שיבה מלאה ומושלמת אל
התורה והמצוות בשעה שכני ישראל עדיין נמצאים
בגלות, וזה הדבר שמהווה את ההקדמה וההכנה
לקראת הגאולה” (שם, עמ’ 126).

לעורר את נקודת היהדות

הנה שני קטעים מ’יחידות’ הרה”ג ר’ משה צבי
נריה ז”ל שהתקיימה ביום א’ דראש-חודש כסלו
תשכ”ח (הקטעים מתפרסמים בזה בשלימותם
- ב’פרסום ראשון”):

א. כ”ק אדמו”ר שליט”א הזכיר - בקשר עם
שעת הכושר שישנה בעקבות הניצחון המפליא של
מלחמת ששת-הימים, כאשר אין כל (מקום אפילו
ל)ספק, וברור אשר אך ורק יד ה’ עשתה זאת כו’
שיש לנצלה להתעוררות כו’, לקרוא לבני ישראל
לשוב אל ה’ - את המבואר בדרושי דא”ח עה”פ
”והיה ביום ההוא ייתקע בשופר גדול”, שהלשון
”ייתקע” סתם, ולא נאמר מי הוא התוקע, מורה
שייתקע מעצמו. והעניין בזה, שכיוון שהתקיעה
ב”שופר גדול” היא בכדי לעורר את האובדים
והנרחים, לכן, תהיה התקיעה מעצמה, בלי שום
אתערותא דלתתא כלל. כן הזכיר כ”ק אדמו”ר
שליט”א באריכות מדברי כ”ק אדמו”ר (מוהרי”צ)
נ”ע, שמבאר במאמרו דיבור המתחיל זה, שעניינו
של ה”שופר גדול” הוא לעורר את נקודת היהדות
שבכל אחד מישראל ו”א כי כ”ק אדמו”ר שליט”א
גילה דעתו הק’ כי הוא עומד להו”ל את המאמר
(מ.מ.ל.)...

ב. כ”ק אדמו”ר שליט”א: בד בבד עם העובדה
(עליה דובר לעיל) שנמצאים בתקופה מיוחדת,
חשוב להבהיר את אשר הנני חוזר ומדגיש פעמים
רבות (וכמדומה דובר על-דבר זה גם בעת פגישתנו
הקודמת) שעדיין לא זכינו ל”אתחלתא דגאולה”
על-פי פסקי-דין הרמב”ם (שכבר נעשה שגור על
לשוני!...) שהגלות נמשכת עד אשר ”יעמוד מלך
מבית דוד וכו” ועליו לבצע תחילה את התנאים
המנויים שם: לכוף כו’, ללחום מלחמת ה’, לנצח,
לבנות בית-המקדש במקומו ולקבץ נדחי ישראל,
ובקיבוץ גלויות זה - דווקא - תתחיל הגאולה!...

"וכל מעשיך יהיו לשם שמים"

רבי יוסי אומר: יהי ממוזן חברך חביב עליך כשלך, והתקן עצמך ללמוד תורה – שאינה ירושה לך, וכל מעשיך יהיו לשם שמים (פרק ב, משנה יב)

פירש רבנו עובדיה מברטנורא:

התקן עצמך ללמוד תורה – שלא תאמר, הואיל ואבי חכם ואביי-אבי חכם, תורה חוזרת לאכסניה שלה, ואיני צריך לבקש אחריה.
וכל מעשיך יהיו לשם שמים – אף בשעה שאתה עוסק באכילה ושתייה ובדרך-ארץ, לא תכוון להנות גופך, אלא שתהיה בריא לעשות רצון קונך.

פירש כ"ק ארמו"ר:

"וכל מעשיך יהיו לשם שמים" – ישנם ענייני העולם שמשורת-הדין אין אדם חייב לברך עליהם (ואסור לברך עליהם, משום ברכה לבטלה). והתנא מלמדנו, שמצד מידת חסידות חייב אדם להזכיר "שם שמים" בכל מעשיך, גם אלו שאינם חייבים בברכה, על-ידי זה שאומר "ברוך ה'", "תודה לא-ל", וכיוצא בזה.

(מהותוועדות שבת-קודש פרשת מטות-מסעי תש"מ – בלתי מוגה; ביאורים לפרקי-אבות, כרך א, עמ' 119)

"וכל מעשיך יהיו לשם שמים" – המפרשים כתבו שזו העבודה ד"בכל דרכיך דעהו". אמנם בפרטיות יותר הם שני אופני עבודה.

"וכל מעשיך יהיו לשם שמים" הוא שאכילת האדם (על-דרך משל) היא לשם שמים, והוא גם עובד את ה' בכוח האכילה, אך האכילה עצמה היא דבר חול, לא מצווה. ואילו "בכל דרכיך דעהו" הוא – שידיעתו את ה' היא באכילה עצמה, והיא נעשית בדוגמת אכילת שבת, סעודת מצווה, אכילת קודשים וכיוצא בזה, שהם עצמם מצווה.

[...] ושני אופני עבודה אלו תלויים במידת הכרת האדם באחדותו של הקב"ה. בשעה שאדם בא לידי הכרה שכל מציאות העולם היא אמנם הארה בלבד מהכוח האלוקי, אבל בכל-זאת היא בבחינת "טפל" על-כל-פנים – אז כל מעשיו הם "לשם שמים" בלבד (בדוגמת דבר טפל שכל מציאותו היא בשביל העיקר, אבל הוא טפל על-כל-פנים). ואילו כשמכיר ומרגיש שאין עוד מלבדו, שהעולם הוא אין ואפס לגבי הקב"ה ואינו נקרא אפילו בשם "עוד" שהוא לשון טפל, גם דברי הרשות נעשים בקדושה.

(ליקוטי-שיחות, כרך ג, עמ' 931,907; ביאורים לפרקי-אבות, כרך א, עמ' 120)

"וכל מעשיך יהיו לשם שמים" – יש לפרש הדיוק "כל מעשיך", שהכוונה לא רק כל המעשים שלך, אלא גם שכל מעשה עצמו יהיה כל-כולו לשם שמים. שכן אם יש חלק קטן במעשה שאינו לשם-שמים – הרי זו "עבודה שזרה לו", היות שהוא ההפך של "אני נבראתי לשמש את קוני".

(ספר-השיחות תשנ"ב, כרך א, עמ' 220; ביאורים לפרקי-אבות, כרך א, עמ' 120)

פרשת תזריע-מצורע

חיבור הפרשיות תזריע-מצורע

"תזריע" מורה על יישוב העולם, ואילו "מצורע" - על היפך יישוב העולם (שכן צרעת באה על עון לשון-הרע, שמפריד בין איש לאשתו ובין אדם לרעהו). כיצד אפוא יכולות שתי פרשיות אלה להיות מחוברות?

אלא: "תזריע" מורה על עבודת ה' בדרך חיובית, "עשה טוב", ואילו "מצורע" מורה על עבודה בדרך השלילה, "סור מרע". החיבור של "תזריע" ו"מצורע" מלמדנו, שיש לעסוק בשניהם (לא רק בזמנים שונים, אלא גם) בעת ובעונה אחת.

ובמילים פשוטות: העבודה דשלילת הרע אינה דורשת יגיעה והתעסקות נפרדות ובזמן המיוחד לכך, אלא העבודה בקו החיוב היא שפועלת בדרך ממילא את ביטול ושלילת הרע.

(משיחת שבת יקודש פרשת תזריע-מצורע תשמ"ח. התוועדויות תשמ"ח כרך ג, עמ' 244)

אישה כי תזריע (יב,ב)

"אישה" - רמז לתשוקת הנשמה לחזור אל שורשה האלוקי, שכן השם 'אשה' הוא על שם מקורה של האשה, "כי מאיש לוקחה" (בראשית ב).

"כי תזריע" - הזריעה אינה אפשרית אלא בארץ. לומר לך, כי למרות התשוקה האמורה, אין אדם רשאי לברוח מן העולם, אלא עליו לעבוד עם העולם ובתוכו - לבררו ולהעלותו.

(ליקוטי שיחות, כרך א, עמ' 237)

אישה כי תזריע וילדה זכר (יב,ב)

מפרש ה'אורי-החיים' הקדוש:

"אישה" - זו כנסת-ישראל, שנמשלה לאשה.

"תזריע" - היינו קיום המצוות, ככתוב (הושע י), "זרעו לכם לצדקה".

"זכר" - רמז לגאולה העתידה, שתהיה גאולה נצחית, בחינת "זכר".

"אישה כי תזריע וילדה זכר" - על-ידי מעשינו ועבודתינו בזמן הגלות, נזכה לגאולה אמיתית, גאולה שאין אחריה גלות.

ויש להוסיף על פירושו עוד טעם שהמצוות נמשלות ל'זריעה':

א) על-ידי זריעת גרעין בארץ צומחת כמות גדולה של תבואה, וגם על-ידי קיום מצווה 'צומח' גילוי אלוקות בעולמות העליונים.

ב) הגרעין אינו צומח אלא במקום הראוי לזריעה (ולא במדבר, למשל), וכן גם 'זריעת' המצוות איננה אפשרית אלא בבני ישראל - דווקא המצוות שנעשות על-ידם פועלות 'צמיחת' האור והגילוי למעלה.

(אורי-התורה - ויקרא, עמ' תצז)

* * *

ועוד יש להוסיף:

מאחר שהגאולה העתידה תהיה בבחינת 'זכר', מוכן שגם העבודה שתביא את הגאולה צריכה להיות בבחינת 'זכר'. פירוש: 'זכר' מורה על תקיפות ואומץ, כמאמר רז"ל (קידושין לה), "איש דרכו לכבוש". יש אפוא 'לכבוש' את העולם וענייניו ולהכניסם לתחום הקדושה מתוך תקיפות, מבלי להתרשם מפני המלעיגים למיניהם.

(ליקוטי שיחות, כרך א, עמ' 238)

תשב בדמי טהרה, בכל קודש לא תיגע ואל המקדש לא תבוא (יב,ד)

בדמי טהרה: אף על פי שרואה טהורה. בדמי טהרה:.... הוא שם דבר, כמו טוהר (רש"י)

"אף-על-פי שרואה טהורה" - זו העבודה של 'אתכפיא' (ביטול הרע ושכירתו). אדם חייב לטהר את עצמו למרות ה'דם'.
"הוא שם דבר כמו טוהר" - זו העבודה של 'אתהפכא' (הפיכת הרע לטוב). יש לטהר את ה'דם' עצמו ולהפוך אותו לטוב.
עלינו לשקוד בעבודת ה'אתהפכא' גם בזמן הגלות, אף-על-פי שאז אנו שרויים במצב של "בכל קודש לא תיגע ואל המקדש לא תבוא".

(ליקוטי שיחות, כרך ז, עמ' 90)

זאת תהיה תורת המצורע (יד, ב)

זאת תהיה תורתו של מוציא שם רע (ערכין טו)

כל יהודי נקרא "ישראל", כמאמר (סנהדרין מד) "אף-על-פי שחטא, ישראל הוא". אך ישנם אנשים המתייחסים אל השם הזה כאל שם הכינוי בלבד, "בשם ישראל יכונה" (ישעיהו מד), והם ממציאים לעצמם איזה שם אחר, שם זר.
"מוציא שם רע" - אצל יהודי כזה יש להוציא ולבטל את השם הרע והזר ולגלות בו את שמו האמיתי, "ישראל".

(משיחת שבת קודש פרשת תזריע תשל"ז)

זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו (יד, ב)

מי שרואה רע מסויים בזולתו חייב להסיק מכך שגם בו עצמו מצוי מעין של רע זה, ולכן ישתדל לתקנו. וכאשר הוא עושה זאת הרי הוא מתקן גם את חברו (במידה מסויימת), שהרי הרע שבחברו הביא לתוצאה טובה.

זהו שרמז הכתוב:

מצורע - רומז למי שמוציא את הרע מחבירו ומתקנו (מצורע - מוציא רע).
"זאת תהיה תורת המצורע" - כיצד ניתן להוציא את הרע מהזולת?
"ביום טהרתו" - על-ידי זה שמתקן ומטהר את עצמו ("טהרתו") מהרע שראה בחבירו.

(כתר-שם טוב עמ' נד)

הזמנות לועזיות לחתונה / תיקון עירובין בצינעא ובפרהסיא

דאורייתא אין 'צורת הפתח' מועילה³, ולכן אין עושים שם 'צורת הפתח' כלל, אלא נזהרים בכל איסורי טלטול חפצים בשבת, ארבע אמות ברשות הרבים, וממנה לרשות היחיד ולהיפך, כדין 'רשות הרבים' לכל דבר.

בדורות האחרונים היו דיונים רבים (ואף מחלוקות רח"ל בכמה מקומות) בקשר למקומות מסויימים בחו"ל שיש בהם קהילות יהודיות גדולות⁴, כן ירבו, אם אכן הם 'רשות הרבים', או שאינם בגדר זה, כל מקום לפי ענייניו, וניתן לעשות בהן 'עירוב'. בין השאר, בעל ה'איגרות משה' ז"ל היה מהמחמירים בזה ברוב המקומות⁵, ואילו אחרים, כמו בעל 'משנה הלכות' יבלח"ט, הקילו במקומות מסויימים⁶.

כיוון ששאלה זו היא מעשית ביותר (נוגעת מאוד לאנשים, ועוד יותר לנשים וטף, וביותר - למשפחות המקורבים, ובפרט בערים כאלו, שבקהילות אחרות שם כבר עשו עירוב, ומטלטלים...), כדאי לברר מה

'מנהג ישראל - תורה' כאשר מזכירים איש ואשה, שמקדימים את האנשים לפני הנשים, כמו למשל בפרשת ויגש, אצל בני ובת יעקב (כראשית מו,טו) וכן בני ובת אשר (שם, יז). ועל-דרך דברי המשנה (הוריות יג,א) ש"האיש קודם לאשה" בדרך-כלל, ופירש הרמב"ם שם, לפי שהוא מקודש יותר, שחייב ביותר מצוות ממנה. וכמובן כן הוא גם בנוסח ההזמנה לחתונה הנהוג בין חסידי חב"ד, הלקוח מנוסח ההזמנה של רבותינו נשיאינו.

אלא שבנוסח המקביל באנגלית ובלשונות אחרים, הנכתב על-ידי משפחות אנ"ש הדרות בחו"ל, נגררו משום מה אחר "מנהג המקום" (שהוא מנהג הגויים), להקדים דווקא את הכלה לפני החתן.

ושמחתי לראות בימים אלה, שיש משפחות שמדייקות גם בזה, לכתוב לפי הסדר שבתורה, ותבוא עליהן ברכה.

על תיקון עירובין בצינעא ובפרהסיא

כידוע, ניתן להקיף את העיר בעמודים וחוטמים של 'צורת הפתח' סביבה (מה שנקרא 'עירוב' בלשון העם)¹, כדי שתיחשב כולה כרשות אחת, ויוכלו לטלטל בה בשבת על-ידי 'עירוב הצירות', כפי שנהגו ברוב קהילות ישראל בדורות שעברו, וכך נהוג כיום במקומות רבים (ובפרט בערים הגדולות) בארצנו הקדושה. וחשיבות העניין - שעל ידו זוכים למנוע יהודים מאיסורים - גדולה ביותר, כמבואר בפוסקים². אבל במקומות הנחשבים כ'רשות הרבים'

3 גמרא עירובין ו.א. שו"ע סי' שסד ס"ב, שו"ע אדמו"ר הזקן שם ס"ד. אדמוה"ז שם פסק, שמה שאין צורת הפתח מועילה ברשות הרבים הוא מדרבנן, ואילו בחידושי ה'צמח צדק' על הש"ס פ"ב דעירובין (ועיי"ש פ"ה מ"ו) כתב שזה לדעת התוספות, אבל מדברי הריטב"א נראה שדבר זה הוא מן התורה, עיי"ש.

4 כמו בבורר-פארק, בלונדון, במלבורן ועוד. ומעניין לברר אם במשך השנים עלתה השאלה (על שולחן הרבי, או עכ"פ על שולחן מלכירבנן דשם) גם בקשר לשכונת הרבי "כאן ציווה ה' את הברכה", 'קראון הייטס', ובפרט כאשר גרו בה, בשנים ה'שית-ה'תשכ"ט, הרבה יהודים מחוגים שונים, ומהם גם כאלה שלא נזהרו כלל.

5 ראה בחלק או"ח ח"א סי' קלח"ט. ח"ד סי' פז"פ. יו"ד ח"ג, השמטה בעמ' תכח ועוד.

6 ראה בח"ח סי' קמח, קסב, קעז (ועוד תשובות רבות בנושא). ח"ט סי' תכח ועוד.

1 שו"ע או"ח סי' שסב ס"י, שו"ע אדמו"ר הזקן שם ס"י"ט.
2 שו"ת חתם-סופר חאו"ח סי' צט, עיי"ש.

דעת הרבי בנושא על כל פרטיו.

במענה⁷ לרב שכתב 'קונטרס תיקון עירובין' לאי מנהטן, וסיים שם שעשה בפועל כהצעתו, כתב הרבי:

והנה, אף כי, למרות הנ"ל⁸, שמחתי לקרות בסיום הקונטרס אשר שכר משכירו ולקטנו כו"⁹ (אף כי בטח בלי ברכה, ודלא כדמשמע משטחיות הלשון, שהרי מידי כמה ספקות לא יצא. וברכות אין מעכבות)

ולדעתי - זכות גדול ונפלא הוא לכבוד תורתו, אפילו אם-תימצית-לומר אשר לכמה דעות יש מקום לדון על-דבר כמה פרטים וספיקות,

בכל זאת ברור לדעתי מוחלטת ותקיפה - שאין להדפיס, וגם לא לפרסם באופן אחר, שגמר העניין ותיקן העירוב (על-כל-פנים לפי דעתו).

[ומסביר כוונתו, שההכשלה בזה היא] ... בהנגוע לשומרי תורה ומצוות, שעליהם דווקא אמרו חז"ל דמורי היתרא¹⁰ לנפשייהו (באם רק יימצא איזה יסוד ואמתלא שיהיה) - שעלול פירסום הדבר להביא אותם עד לפרצות כו', ולאחרי הפרסום יהיה העניין בגדר "לא יוכל לתקן", אפילו אם ירצה...

וכתב לי בעניין זה המזכיר הרה"ח ר' יהודה לייב שי' גרונר:

"כוונת הרבי - כפי שאומר בפירושו - שלא ויכלו להודיע לכולם בשבת אם נקרע העירוב אז. "במלבורן, אוסטרליה, רצו רבני העיר לתקן

עירוב. והרבי הורה לאחי הרב יצחק-דוד שיחי' ויבלח"ט ולהרב חיים הכהן ע"ה גוטניק שיעמדו בכל התוקף נגד זה¹¹, והסיבה היא כנ"ל.

"ועוד, אלו שיתרגלו לשאת וכו' בשבת, מכיוון שיש בעירם עירוב, כשיבואו למקום שאין בו עירוב ולא ידעו מזה - ייכשלו בהוצאה וכו' בשבת (וכמו שרואים כאן ב'קראון-הייסט', שיש ישראלים שסוברים שבכל מקום יש עירוב והוציאו מרשות לרשות וכו' עד שהסבירו להם וכו')." עכ"ר.

לכאורה איני רואה זאת מפורש בדברי הרבי (מה גם שלפי סברא זו - אין לעשות עירוב כלל בשום מקום בעולם, בניגוד להלכה הפסוקה ומנהג ישראל מדורי דורות בכל העולם, ואפילו בתימן¹²), ואולי ניתן להבין הכוונה, שכיוון שלהרבה פוסקים (שלדעת הרבי הלכה כמותם) נשאר המקום באיסור רשות הרבים¹³, הרי אם יפורסם היתר כלשהו הלכה למעשה, ייאחו הציבור בכל כוחו בדעת הרב המתיר וירשה לעצמו לטלטל ללא הגבלה, ולא יועיל גם אם הרב יגביל היתר זה מראש או לאחר-מכן, או אף אם יחזור בו לאחר מכן ויפסוק לאיסור.

הנה דברים ששמעו הרה"ג הרה"ח ר' יצחק ע"ה הכהן הענדל (מונטריאול) ויבדלח"ט הרה"ג הרה"ח ר' עזריאל זעליג שיחי' שארפשטיין (סינסינטי) מפי הרבי בנדרון¹³:

כדאי להשתמט מזה, מכמה טעמים:

בארצות-הברית רגילים לעבור דירה לעיתים קרובות, ואף מאזור אחד למשנהו¹⁴ - התושבים לא ישימולב לכך שבמקום מגוריהם החדש אין עירוב,

7 להרב יוסף-דוד מאסקאוויטש, מיום א' דראש-חודש אדר תשי"ח, אג"ק כרך טז, עמ' שז - 'שערי הלכה ומנהג' או"ח ח"ב סו"ס קעב (כהרגלנו - נדפס בפתיחת ראשית-יבות והוספת סימני-פסיקו, וכן שאר המענות שבבירור זה).

8 לפני-כן היו (ונדפסו באג"ק כרך ט וב'שערי הל' ומנהג' שם) כמה הערות של הרבי לקונטרס של הרב צבי-הירש אייזנשטאט בעניין (ובעד) תיקון עירובין שם (וכנראה לא עשה זאת בפועל, ולכן לא היתה ע"ז התגובה האמורה כאן), וכן להרב מאסקאוויטש על הקונטרס שלו בנדרון.

9 לפני-כן באותה איגרת, מסביר הרבי שאינו יכול לתת 'הסכמה' על הקונטרס, במיוחד מפני שכל העניין מנוגד לפסק אדמו"ר הזקן (סי' שסג סעיף לה) שהים אינו עולה משום מחיצה.

10 שכר את העיר מאנשי המושל (ראה בסי' שפב פרטי הדין בזה), כדי לעשות 'עירוב חצרות' כדן, בהסתמך על המחיצות הנזכרות בקונטרס הנ"ל.

11 הביטוי מופיע בגמרא שבועות (מחב), לגבי מקרה מוגדר בדיני ממונות.

11 יחד עם זה, מסופר שהרבי עורר באופן בלתי-רשמי שיעשו את העירוב שם, כדי למנוע איסורים ככל האפשר. וכפי שהגיב על ההצעות האחרות.

12 כשלמדתי שחיטה אצל הרה"ג ר' יחיא חפדי ע"ה, שהיה ת"ח ויר"ש גדול, ושימש שנים רבות כראש השוחטים בבאר-שבע, ולפני-כן היה רב וש"ב ודיין וכו' באחד הכפרים בתימן, שאלתיו אם עשו שם 'עירוב' של צורת-הפתח, וענה בחיוב. שאילתיו שוב, הרי 'עירוב' זה אינו מועיל לדעת הרמב"ם (הל' שבת פט"ז ה"ז). הובא בשו"ע הבי"ט סי' שסב ס"ג ובשו"ע רבינו שם סי' ט? וענה: אבל הרי הנשים והילדים טילטלו! (וראה שו"ת חתם-סופר הנ"ל הערה 2).

13 ת"ח להרה"ג הרה"ח ר' שלום-דובער שי' חייקין, רב קהילת חב"ד-ליובאוויטש בקליבלנד, אוהיו, ששמע זאת מפיהם, רשם ומסר לנו.

14 במקום שהנהגה זו נפוצה פחות, לא שייכת לכאורה סיבה זו.

צדיק כפשוטו - צריך להיות שיוור, שלא תשתכח כו' [=תורת עירוב]²⁰. ובדורנו זה - על-אחת-כמה- וכמה.

- ולכן, לפי עניות דעתי, על רבנים היודעים תנאי המקום - להחליט: מה מכריע במקום פלוני - לעשות או לא.

פשוט - שבמקום שישנו [עירוב]- צריכה להיות השתדלות וכו' שיהיה כדין, ואשרי חלקם דמוכי הרבים, ואלמלי שמרו שבת אחת כו' [=מיד נגאלין]²¹ -

אבל פנייה וקריאה בזה מצידי, הרי צריכה להיות בהקדמה (על פי הנזכר לעיל) שבאם העירוב נעשה על-פי [=ביצוע ככל פרטי ההלכה] וגם ברצון חכמים וכו' [=שיחליטו שהתועלת בעשייתו רבה על הנזק והמכשול כנ"ל. וזה כנראה לא נעשה] - (ראין מדינה זו כפולין לפנינו וכו') [=במידת היראת- שמים, לא מבחינת הרבנים ולא מבחינת הציבור, ולכן אין ללמוד ממה שעשו אז עירוב בווארשא וכדומה] [וכיוון שהמצב אינו כך בשלימות, לכן] ומכמה טעמים [יש] חשש שעל-ידי-זה יצא שכרו כו' [=בהפסדו]. וקל להבין.

ושיתופי מבואות - סי' שצה וש"ע רבינו שם.
20 להשאיר חלק מהעיר מחוץ לעירוב בשביל כך, ש"ע ר"ס שצב. ש"ע אדמוה"ז שם.
21 ירושלמי תענית פ"א ה"א.

וינהגו כהרגלם להוציא בשבת ח"ו.

כיוון שהעיריות מחולקות לאזורים שונים - לא יבחינו דרי האזור המותר בגבולות העירוב, שעד כאן העירוב ות"ל, וימשיכו בטלטול והוצאה מאזור לאזור ח"ו¹⁵.

כאשר מתקינים את העירוב, ניתן לדאוג לכך שהמשגיח על העירוב והממונה עליו יהיו ברי-סמכא. אבל במשך הזמן - עלול הרבר להשתנות, ויפול העניין בידי מי שאינו ברי-סמכא ח"ו¹⁶.

והעיקר כדברי הרבי בעניין זה¹⁷:

לכתבו על-דבר עירוב בעיר, כיוון שהלכות רבות בזה - הרי מבלי השתתפות רב בקי בהלכות אלו בייחוד, אין לעשות בזה.

ובתקופה מאוחרת יותר¹⁸:

בנוגע לעירובין, יודעים שני הקצוות: א מצווה לחזור כו' ומברך עליו¹⁹. ולא ידך - אפילו בדור

15 סיבה זו אינה שייכת כמובן כאשר המדובר בעירוב המקיף את כל העיר.

16 סיבה זו לכאורה אינה שייכת במקום בו אנ"ש (או החרדים בכלל) יש להם השפעה חזקה בעיר.

17 במכתבו מיום ג' תמוז תשכ"ב להרב פנחס-אהרן ווברמן (אג"ק כרך כב, עמ' רסה - באותו כרך, בעמ' קלא, תפא בשולי- הגיליון ציין המו"ל שמקומו במיאמי) כנראה שם לא היו הסיבות האמורות חזקות כל-כך.

18 מענה מחודש אלול תשמ"ב, נדפס מכ"ק ב'שערי הלכה ומנהג' או"ח ח"ב סי' קעא. גם מענה זה משאיר את הנושא פתוח לדיון, כולל - בכל ההסתייגויות האמורות.

19 אחר עירובי חצרות - סי' שסו סי'גיד וש"ע רבינו סי"ח,

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות'

ישירות הביתה באמצעות הדואר

מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים)

מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:

'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915.

כמו-כן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 03-9607588, שלוחה 130

הלכות ומנהגי חב"ד

יום שישי,

ב' באייר

קריאת "שניים מקרא ואחד תרגום": למנהג רבותינו יש לקרוא 'ראשון' או גם 'שני' בליל שישי (יום חמישי בלילה)¹. בעש"ק אחר חצות קוראים את כל הפרשה, ואומרים (בסיום שתי הפרשיות) את שתי ההפטרות²: דפרשת תזריע "ואיש בא מבעל שלישה", ודפרשת מצורע "וארבעה אנשים". בשבת-קודש לפני תפילת שחרית קוראים שוב 'שביעי'. למנהג הרגיל קוראים רק בעש"ק אחר חצות את כל הפרשה עם שתי ההפטרות.

שבת-קודש פרשת תזריע-מצורע³

ג' באייר

גם בשבתות שבספירה אם נערכת בבית-הכנסת

1) מנהג רבותינו נשיאנו, היום-יום ד' טבת. מאידך, בהיום-יום ל' בסיוון ובספר-המנהגים עמ' 25 לא נזכרה הנהגה זו לקרוא גם בליל שישי ובש"ק שחרית.
2) בספר-המנהגים נזכר במפורש "פרשיות מחוברות" (ולכאורה יש לקרוא קודם הפטרת פ' תזריע ואח"כ דפ' מצורע). אך לפי מנהג רבותינו הנ"ל, יש להסתפק אם צריך להשאיר את ההפטרה דפ' מצורע (שהיא הנקראת בפועל בבית-הכנסת) לשבת שחרית אחרי ה'שביעי', כמו ההפטרות ד"שבת ראש-חודש ומחר-חודש וכו'" שבהיום יום ד' טבת הנ"ל (וראה גם ברשימות' ח עמ' 5 וברשימות הוימן' עמ' קצז, שאגב לפי התאריכים ה"ו הפטרות תזריע ואח"כ, משווה אותן), או שיש לחלק, שרק ההפטרות דער"ח ור"ח שייכות לשבת דווקא כ'עניינא דיומא', אך הפטרת הסדרה הראשונה שאינה נקראת בפועל שייכת גם ליום ו' עש"ק ויש לקרואה בסיום שמו"ת כרגיל. ואכן ברשימות' הנ"ל מספר כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ שרבותינו אומרים ב' ההפטרות אחרי קריאת שמו"ת של ב' הפרשיות (=בעש"ק), כהנהגה הכללית.
3) כ"ק מו"ח אדמו"ר היה משתמט מלהזכיר את שם הפרשה [מצורע]. בספרים שונים היא נקראת "פרשת טהרה", אבל

ברית-מילה, או שמתפלל שם אחד מבעלי-הברית (אבי-הבן, הסנדק והמוהל), וכמו-כן אם נוכח במקום חתן (שנישא בל"ג בעומר או לנוהגים להינשא לאחר מכן) - אין אומרים 'אב הרחמים'⁴. פרקי-אבות - פרק ב'⁵.

[הוא] בכלל לא רצה לקרואה בשם כלשהו, אלא לכל היותר כתב או אמר את היום בחודש וכדומה" (ליקוטי-שיחות ח"א עמ' 239). מאוחר יותר אמר הרבי: בדורות האחרונים, מנהג ישראל (טור ושו"ע או"ח סי' תכח [וכן נדפס בליקוטי-תורה, היום-יום, ליקוטי-שיחות, ועוד]) לקרואה בשם זה (לקו"ש ח"ז עמ' 100), והסביר הטעם: כיוון שקרוב כבר הגילוי דאתהפכא חשוכא לנהורא, לעשות מ'מצורע' - תורה, "תורת-המצורע" (שם, עמ' 103). מאוחר יותר הוסיף, ששם זה רומז שכבר מרגישים קרוב לביאת משיח צדקנו, שנקרא כך (ישעיהו נג,ד. סנהדרין צח,א-ב. לקו"ש חכ"ב עמ' 79, וביותר בסה"ש תנש"א ח"ב עמ' 490 ואילך, עיי"ש).

4) לוח כולל-חב"ד. זאת מלבד שבת מברכים סיוון (שתכפו בו הצרות וההריגות רח"ל למאוד), שגם אם יש ברית-מילה אומרים בו 'אב הרחמים', ראה בס' קיצור הלכות משו"ע אדמוה"ז הל' שבת במילואים עמ' פא-פב, שהוכיח דלא כמ"ש בקצות-השולחן סי' פג בבדי-השולחן ס"ק יג.

5) בר"ד משיחת ש"פ נשא תנש"א התוועדות א', שההוראה (שנדפסה ב'לוח השבוע' בשבוע שעבר) ללמוד עכ"פ משנה אחת בעיון - שייכת במיוחד לתלמידי התמימים. ובר"ד משיחת ש"פ קורח תנש"א, שההולכים להקהיל קהילות בבתי-הכנסת יעוררו ע"ז.

בר"ד משיחת ש"פ נשא תנש"א, שיש להמשיך את לימוד פרקי-אבות בימי השבוע, כפי שכמה נוהגים, שכשיוצאים לנסיעה לוקחים עמם ספר משניות "ובלכתך בדרך".

אלו שעד עתה לא נהירו בזה - התיקון לזה הוא שישפיעו עכ"פ על יהודי אחד שלא ידע ממנהג זה, שיתחיל באמירת פרקי-אבות. ומה טוב - כל שבתות הקיץ (ר"ד משיחת ש"פ שמיני תנש"א - כ"ז בלתי מוגה, ולא מצאתיו בשיחות המוגהות וגם לא ב'התוועדות' מהנ"ל וצ"ע).

יום שני,
ה' באייר

יום שלישי
ו' באייר

תענית 'שני' קמא⁶.

ביום שני בלילה, אור ליום שלישי, ניתן לקיים 'קידוש לבנה', כיוון שנמצאים כבר ביממה השביעית מהמולד⁷. אך רצוי להמתין למוצש"ק⁸.

יום חמישי,
ח' באייר

תענית 'חמישי'.

6 במדינות אשכנז נהגו להתענות בימי שני וחמישי ושני שאחרי פסח וסוכות לפי שחוששין שמא מתוך משתה ושמתח המועד באו לידי עבירה, וממתניים עד שייצאו חודשי ניסן ותשרי (טושור"ע ושו"ע-אדמו"ר סי' תצב).

בימינו אלה אין נוהגין בתענית בה"ב, גם (ואדרבה - בעיקר) בחוגי החסידים [למרות שכ"ק אדמו"ר בעצמו היה מתענה בהם, ובחודש אייר תשמ"ח אף אמר בהם 'דברי כיבושין', שמהם נלקחו הדברים הללו]. כמובן, הנהגים להתענות [שהרבי נמנה עליהם, כאמור] - ימשיכו במנהגם הטוב, ואין להתיר להם אלא לצורך, כמו בשל חולשת בריאות הגוף, אך חובת הכול היא להוסיף ב'ימי רצון' אלו [בכל ענייני תורה ומצוות, כיוון שהם 'ימי רצון'] בקו השמחה בגלוי, ב'פיקודי ה' ישרים, משמחי לב' - 'התועדויות' תשמ"ח ח"ג עמ' 258.

7 ראה 'התקשרות' גיליון תנד עמ' 15, וש"נ.
8 רמ"א סי' תכו ס"ב. ולמנהגנו שאפשר לקדש גם אחרי "סוף הזמן" הרשמי, הרי גם הפעם יש לנו "חמשה לילות" (ראה במקורו בתה"ד סי' לה, בלבוש ס"ק ד ובמג"א ס"ק ה, ובס' 'קידוש לבנה' להרב יעקב שי' טננבוים פ"ג ס"ה ובהערות, וש"נ).

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו

ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,

בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש